

Aquest mot català no té afins en altres llengües romàniques que la llengua d'oc i el francès. Alguna cosa sembla haver-hi ja en occità antic, si bé res de ben segur; tanmateix sembla que almenys en part tenen algun fonament els articles «*brosta*, feuillage, ramée; *brost*: jeune pousse» del PDPF.¹ En tot cas avui el mot *brousto* f. «pousse, ramée, branche, taillis» (*TdF*) existeix en diversos parlars occitans (encara que no sembla trobar-se en rodanès), però sí que és bearnès i d'altres zones gascones i el va usar Fabre d'Olivet (Erau, 1768-1825); i a les dades del *TdF* i les que ja he dat abans, el *FEW* afegeix b. llem. *brousto* «branches coupées avec leurs feuilles vertes», H. Pyr. *broustos* «branches menues d'arbres ou de taillis» i algun més de semblant: significat precis que coincideix bé amb el nostre. I hi ha bastants derivats clars que en confirmen la vitalitat; un masculí *broust* («pousse d'un taillis, fanes de pommes de terre») sembla tenir poca extensió (Tarn, Aveyron), però hi ha un *broustillo* lld., *broustel*, *broustié* i algun més.

La forma fem. no sembla trobar-se més que en cat. i oc., però en canvi hi ha en el N. de França moltes formes dialectals modernes que continuen el fr. ant. *brost* «jeune pousse des arbres au printemps», amb tanta extensió aquest mot i els seus derivats —amb el sentit propi i en aplicacions concretes com 'vesc', 'heura', 'vidiella', 'xuclamel' i especialment fr. mod. *brou* 'clova verda de nou' — que fins sembla haver passat ja d'antic des dels parlars francesos, com a manlleu, al bretó i potser a un mot anglès; sobretot els derivats nominal i verbals són allí molt nombrosos.

Com subratlla encertadament Wartburg (*FEW* 1, 576-8), el fr. mod. *brouter* «manger sur place les feuilles», «rompre l'extrémité des menues branches», verb transitiu i mot important, no té res a veure directament amb el cat. *brostar*, verb intransitiu en el qual la vegetació fa el paper de subjecte, mentre que per al fr. *brouter* la vegetació és complement directe; i tampoc no té res a veure amb els mots no romànics amb què hom ha enllaçat *brosta*: en francès és una formació secundària treta —en l'interior del francès— del substantiu fr. ant. *brost*: *brouter* és estrictament «rompre les brosts». Formació secundària que no té valor per a l'etimologia.

Com passa tan sovint, hom s'entesta a cercar l'etimologia en germànic: postulant un germ. *BRUSTJAN que significaria 'brotar' («sprossen») o 'produir brosta'. Mot que en germànic té ben poc fonament.² Em sembla que és Wartburg el primer que va demostrar el greu escrúpol que causa el fet que no hi ha res en comú entre el fr. *brouter*, tan secundari, i el cat. *brostar* (al capdavant tampoc provat com a antic). Hom hauria hagut de treure'n la conseqüència que cal renunciar a cercar una etimologia verbal a cat.-oc. *brosta* i fr.-oc. *brost*, que no són més que noms: Wartburg hi pensa i no acaba de decidir-s'hi, comprenent que això obligaria a renunciar a l'origen germànic; i aferrat ell també al prejudici del germanisme, acaba aclucant els ulls i repetint l'etimologia germànica de M-L.

Comencem reflexionant que el compartiment semàntic a què pertany *brosta* és ben poc apropiat per a un germanisme. Estem en el terreny més humil de la vida rústica. Si els aristòcrates i militars germànics es ficaren en la vida rural, fou des dels castells, en la vigilància dels tributs del pagès; per tant només en els afers més importants, de caràcter cabdal: la brotada de les collites podia ser-ne un (*brotar* és germanisme), la *brosta* 'fullam que hom dóna a un conill', 'embosta de brotets minúsculs' no ho és de cap manera.

Hi ha una sola forma germànica que hom ha pogut invocar: el b.-al. ant. *brustian* 'descloure's, esbadellar-se (una flor, un botó de planta)' («afbrechen»). És un verb i sense formes paral·leles en cap altra llengua de la família (res en gòtic, alt-alemany, anglosaxó, escandinau, ni tan sols en neerlandès si no m'erro) ni companyia derivativa en baix-alemany. És evident que això bastaria per inspirar gravíssims dubtes, que els fets romànics assenyalats per Wartburg i la incongruència del terreny semàntic agreugen més i més.

Per si fos poc: com a forma romànica provinent d'un germ. *BRUSTJAN hauríem de tenir un verb en -ir i no pas en -ar; ara bé un **brostir* no ha existit mai ni enlloc.

En un mot d'aquest sentit sembla més prudent pensar en una etimologia pre-romana.

On hi ha mots ben semblants al romànic, substantius com aquest i formant un grup d'evident antiguitat, és en les llengües eslaves: leslovè *břst* té justament tots els sentits de *brosta*: com a substantiu femení és 'lleyeta, branquillons de llenya' («Reisholz»), com a masculí 'brot d'un arbre, tany, rebrot' («Baumknospe, Triebe»), sbcr. *břst* 'brots tendres', *břstina*, *břstili* 'menjar-se els animals el fullam', 'fullatge', búlgar *brüst* 'brots tendres' («jüngere Sprossen»); l'ucraïnès *brośi* fem. (i dialectalment masculí) 'brot, botó' («Knospe») té extensió tan general a tota la Ucraïna, fins als Cárpat, que la seva àrea es fica endins dels dominis lingüístics polonès i eslovac amb el sentit de 'brotada de fulles de faig', 'botons del faig', que molts creuen que en els dialectes polonesos i eslovacs és un manlleu de l'ucraïnès, on hi ha encara *vj-brost* 'brotada de les fulles' i *brostáty ša* 'botxar o formar botons els arbres'.³ L'acord dels eslavistes i indoeuropeistes és que és un mot eslav comú heretat de l'indoeuropeu.

En general estan tots d'acord que el baix-alemany antic *brustian* 'esbadellar-se, descloure's' és germà d'aquest mot eslav, altres lingüistes creuen que hi ha també parentiu amb el ll. *frutex* 'arbrust' o ho atansen amb el lit. *brūzgas* 'mata' (molt versemblant això), d'altres amb l'esc. ant. *brīōta* 'trencar', d'altres amb el germ. comú *brust* 'pit' (si aquest hagués significat primer 'mugró' < 'botó', teoria aventurada); d'altres —i això em sembla ben defensable tenint en compte la facilitat amb què es passa de la idea de 'punxar' a la de 'esclatar' i viceversa— amb el grup cèltic de l'irl. mj. *brostaim* 'jo agullono'; veg. Pokorny, *IEW*, 171.7, 171.11, 110.1-5; Walde-H. 1, 554; Walde-P. II, 198, 200. En conclusió és versemblant que hi hagi hagut en